

УДК 004.738: 316.3: 141.78

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: МЕТОДОЛОГІЯ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ДИСКУРСУ

© М. Ю. Максименюк

*В статті розглядається розвиток інформаційного суспільства в умовах глобалізації та методології постмодерністського дискурсу. Проаналізовано, що представляє собою постмодерністська цивілізація, в контексті якої розвивається інформаційне суспільство. Виявлено сутність постмодерністського розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації та проаналізовано сучасні проблеми інформаційного суспільства в умовах постмодерністського дискурсу. **Методологія дослідження** - методологія нелінійного розвитку, яка представлена постмодерністським дискурсом. **Наукова новизна проблеми** – у здійсненні аналізу інформаційного суспільства у вимірах нелінійного розвитку цивілізації, детермінованих постмодерністською глобальною історією. **Висновок:** зростання процесів нелінійної динаміки розвитку сучасного віту зумовлено економікою, розвитком інформації, безпекою (екологія, ядерна енергетика, атомне знаряддя), хоча і часто фрагментарна, розірвана, амбівалентна.*

Ключові слова: концептуалізація, інформаційне суспільство, глобалізація, нелінійний розвиток, постмодерністський дискурс, постмодерністський розвиток, методологія постмодерністського дискурсу

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Стаття виконана як результат виконання завдань НДР «Удосконалення механізмів розвитку інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми сучасної України в умовах глобалізації» (0115U002343 (2015-2017 рр.)

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Концептуалізація – теоретична організація онтологічних уявлень, що відображає можливі тенденції зміни референтного поля об'єкта дослідження, та дозволяє продукувати нові гіпотези про характер і природу взаємозв'язків інформаційного суспільства, що розвивається в умовах глобалізованого соціуму та закріплюється в спеціальних термінах – концептів. Концептуальна схема детермінує теоретичне розуміння цілісності об'єкта дослідження, підтримує системне уявлення та смислову сутність дослідницької парадигми. У рамках структури наукової теорії концептуальна схема дослідження переформовується як фундаментальна теоретична схема, яку слід трактувати як наукову картину світу в контексті історичної еволюції наукової картини світу [1, с.133-139].

Тема даного наукового дослідження достатньо актуальна в силу того, що, по-перше, відображає суперечливість становлення і розвиток інформаційного суспільства в умовах глобалізаційних процесів у сучасному світі; по-друге, пов'язана з новим теоретичним баченням інформаційної цивілізації в контексті постмодерністського розвитку сучасного світу; по-третє, має не тільки Концептуалізація розвитку інформаційного суспільства в контексті глобалізації: методологія постмодерністського дискурсу

теоретичну, але й практичну значущість в аспекті виявлення алгоритмів упровадження інформаційного суспільства з точки зору вибору вітчизняних пріоритетів у світовому форматі постіндустріального світу та глобалізаційних тенденцій [2, с. 189-194].

На початку XXI століття соціально-економічні, політичні і культурні процеси висувають нові проблеми, які здійснюють значний вплив на характер розвитку інформаційної цивілізації. Однією з таких проблем є осмислення концептуалізації розвитку інформаційного суспільства в контексті методології постмодерністського дискурсу. Від того, як інформаційне суспільство буде розвиватися в умовах глобальних трансформацій, залежить майбутнє земної цивілізації. Сучасні глобалізаційні процеси свідчать, що подальше вторгнення людини в природу, в основи людського буття, може привести до планетарної катастрофи. Пріоритетність даного дослідження визначається не тільки кризовим станом сучасного світу в екологічному, політичному, культурному та демографічному відношеннях, а, перш за все, його цивілізаційною нестійкістю у людському, духовно-моральному та культурному вимірах. Дана проблема включає найбільш загальні закономірності розвитку людства, який розвивається у єдності і взаємодії трьох основних глобальних сфер – екологічної, соціальної та економічної. Методологія постмодерністського дискурсу інформаційного суспільства - це виявлення нелінійного розвитку світу в його соціоантропологічних, соціоекономічних та соціокультурних вимірів, в який втягнута вся наша цивілізація [3, с.87].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблемна ситуація

Невирішена проблема - протистояння «золотого мільярду» і останньої частини людства, глобальна екологічна криза і зростання проблем бідності, екстремізм і тероризм, інформаційна безпека людства та загрози, що стоять перед сучасним інформаційним світом, – це далеко не повний перелік проблем, які знаходяться у полі постмодерністського дискурсу. Це викликає потребу у філософському осмисленні концептуалізації розвитку інформаційного суспільства в контексті нелінійної методології глобалізованого світу [4, с.57].

Можемо припустити, що становлення і розвиток інформаційного суспільства розвивається в контексті нелінійної методології, що включає: поліваріантність, зворотність, кризовість, закономірність хаотичних етапів, неоднозначність прогресивного і регресивного, невизначеність майбутнього. Постнекласичний чи нелінійний розвиток включає в себе уявлення про мультистабільність, аттрактори, біфуркації, кризи, самоорганізацію, хаос, фрактальні траєкторії. Нелінійний розвиток виявляє онтологічні і категорійні засади постнекласичної інтерпретації законів, пов'язані зі складністю і багатоманітністю процесів нелінійного розвитку та адихотомічністю постнекласичних уявлень про розвиток інформаційного суспільства. Постнекласичні уявлення нелінійного розвитку інформаційного суспільства дозволяють адекватно описувати складні соціальні, економічні і культурні процеси у категоріях «самоорганізація», «соціоатрактор». «біфуркація»,

«детримнований хаос», «фрактальність» і передбачають можливість вибору прогресивного напрямку, означають обмеженість лінійних і циклічних моделей соціального та економічного розвитку та дослідження проблем інформаційної епохи [5, с.266-278].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на яку спирається автор

Методологія постмодерністського дискурсу народилася у результаті синтезу і узагальнення ряду наук (екології, соціології, економіки, демографії, медицини, антропології тощо) і описує граничні можливості Землі у абрисах-проекціях біосфери, набуває також і методологічні функції. Генеза індустріальної цивілізації (світу модерну), її культурні трансформації, культурні метаморфози майже два століття вивчали такі філософи і мислителі, як Х. Арендт, Р. Арон, Ф. Бродель, М. Вебер, Р. Гвардіні, Е. Гідденс, В. Гуріан, В. Зомбарт, А. Камю, Г. Маркузе, К. Мангейм, Е. Нольте, Т. Парсонс, К. Полань, Е. Фромм, А. Дж. Тойнбі, А. де Токвіль, Ю. Габермас, Ф. Хайек та багато інших. Ці проблеми, рівно як і загальнофілософські аспекти індустріальної цивілізації досліджували В. Андрущенко, В. Бех, В. Воронкова, І. Добронравова та багато інших авторів. Предметом пізнання інформаційного суспільства в контексті методології постмодерністського дискурсу виступає світ як цілісне утворення, на який впливає глобальна історія людства. Постмодерністська глобальна історія представлена багатоманітністю шкіл і напрямків, які часто ототожнюються з іншими напрямками пошуку шляхів розвитку людства - футурологією, культурологією, політикою, ідеологією, філософією. Як свідчить аналіз, визначення проблематики постмодерністського дискурсу інформаційного суспільства дозволяє знайти деякі нові концептуальні конфігурації. Для нас цікавими є твори теоретиків постмодерну Ж. Бодрійяра, П. Бурдьє, Г. Дебора, Ж. Делеза, Ж. Дерріда, Ж.-Ф. Ліотара, постіндустріалізму - У. Бека, Д. Белла, інформаційного суспільства - Д. Нейсбіта, М. Кастельса, С. Леша, неоліберальної глобалізації - З. Баумана, Дж. Сороса, Л. Туроу), віртуалізації суспільства - Д.Іванова, які в значній мірі підсилюють методологічний і філософсько-концептуальний ресурс дослідження даної проблематики.

Мета наукового дослідження – надати концептуалізацію розвитку інформаційного суспільства в контексті методології постмодерністського дискурсу.

Дана мета реалізується в наступних задачах: розкрити становлення і розвиток інформаційного суспільства в умовах постмодерністської цивілізації; з'ясувати сутність терміну «постмодерн» для визначення нового періоду еволюції західного цивілізаційного комплексу; виявити сутність постмодерністського розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації; проаналізувати сучасні проблеми постмодерністського розвитку інформаційного суспільства в умовах постмодерністського дискурсу.

Обговорення проблеми

У сучасний час існує велика кількість досліджень, присвячених проблемам *постмодерністської цивілізації*. Ці дослідження характеризуються різноплановістю, базуються на різних висхідних позиціях і засадах. Головними в сучасних умовах стають наслідки глобалізації, які впливають на абрис всієї цивілізації. Виходячи із всього вищевикладеного, головна гіпотеза дослідження – у виявленні суперечності між глобалізацією культурно-технологічних інновацій та втратою антропологічних вимірів у вирішенні проблем, які стоять перед всім людством. Саме в постмодерністській площині ці проблеми представлені досить слабо. *Постмодерн* – термін, вперше введений у науковий обіг А.Тойнбі у 1947 р. для визначення нового періоду еволюції західного цивілізаційного комплексу. З точки зору прихильників постсучасності, постмодерн являє собою нову епоху, а з позицій опонентів постмодерну, – свідчення кризи Модерну. Постмодерн – проблематичне і багатозначне поняття, яке претендує на роль символу кінця епохи Великого Модерну, у деяких варіантах – еквівалента концепту «постіндустріального суспільства», але незмінно – як розгортання процесу тотального оновлення соціуму, його руху до якісно нового стану чи навіть його досягнення в контексті вирішення проблем економіки, суспільства, культури [6, с. 183-192].

Невизначеність сучасного розвитку людства приходить на зміну класичній раціональності, характерній для індустріального суспільства. Постіндустріальне суспільство наука оцінює як постмодерн, на відміну від модерну (кінець ХІХ- середина ХХ століття) – індустріального етапу історії. Держава епохи постмодерну стає центром суспільних інституцій, пов'язуючи воєдино особистість, суспільні преференції та їх реалізацію. У всьому світі укріплюються позиції держави як у економіці (ринковій), так і у суспільстві. Історична панорама ринкової сучасної економіки ще тільки формується, так як відбувається зіткнення властивостей модерну і постмодерну. У цьому зіткненні, з однієї сторони, приймають участь старі «індустріальні» титани: атеїзм у різних виявах монополізму і тоталітаризму; раціоналізм у вигляді примату економіки на всіх рівнях світової спільноти; матеріалізм у формах антропоморфізму. З іншої сторони, в ньому приймають участь не тільки набираючи силу молоді титани постіндустріального світу: релігійність у формах самоідентифікації християнської цивілізації і розвитку конвергентних механізмів спілкування всіх рівнів і типів, виходячи із моделі діалогу; інституціоналізм у вигляді занурення раціональних ринкових структур у синергетичний синтез об'єктивного і суб'єктивного, який тільки почав своє становлення; глобалізація особистості з пріоритетом духовної сфери індивідуального існування і пріоритетом особистості у розвитку інформаційного суспільства [7, с.122-134].

Для умов постмодерністської глобалізації характерні три проблеми: 1) держава не може проводити ринкові ліберальні перетворення, якщо вона залишається тільки суб'єктом раціоналізації економіки та суспільства; 2) ідеологія ринкової трансформації і глобалізації зводиться до концепції ринку вільної конкуренції; 3) глобальна тенденція не може бути доведена без

вивчення системних властивостей суспільства, що охоплюють у єдності розвиток ринку, держави і суспільства. З однієї сторони, гіпотеза про соціальну інтегрованість потрібна хоча б тому, що економіка не може розвиватися у деградованому суспільстві. З іншої сторони, поглиблюючись у чисто економічну сферу стимулів та ініціатив, необхідно мати певні уявлення про діалектику об'єктивного і суб'єктивного, яка в сучасну епоху повинна бути розгорнута у ланцюг переходів «об'єктивне-об'єктивне-суб'єктивне-суб'єктивне». Не менше значення має співвіднесеність об'єктивного з системою суспільних інститутів, що інтегрують компактні спільності індивідів і перевтілюють їх у суб'єктивне. У цих умовах повернення до суб'єктивного, індивідуального передбачає професіоналізацію суспільства і формування самодіяльної колективності, вектор якої направлений на розвиток концепції інформаційного менеджменту [8, с.251-257].

Найновіші способи осмислення явищ глобалізованого процесу пов'язані з образами уніфікації, стандартизації, ринкової прагматизації, підпорядкування національного інтернаціоналізації, приватного загальному, де в якості загального виступає глобальний інтерес панівного капіталу. При цьому особистість виступає величиною страждальною, підпорядкованою інтересам атомізації та індивідуалізації, відокремлення від своєї духовної та соціальної спільноти як альтернативного центру всевладності ринкового диктату. Історія людства у цілому характеризується лінією сходження від тваринного існування людини до її цивілізованого стану через феномен культури – до постіндустріального, а потім інформаційного суспільства. Перший висновок, який виходить з цього, по суті формування єдиного процесу становлення людського, взятого як з внутрішньої, так і з зовнішньої його сторони. Глобалізаційний проект нашої ери діє як деякий універсальний закон історичного і логічного сходження людини до самої себе, до своєї дійсної і відтворювальної самою людиною сутності. Він включає в себе дві взаємопов'язаних задачі: 1) створення людських умов існування для всіх людей; 2) дійсний розвиток родових сил людини, універсалізації її потреб, всебічності особистісного потенціалу. Уже в цьому закладені видові відмінності у способах гуманістичного виміру культурно-історичного процесу у напрямі до формування потреб інформаційного суспільства. Це, перш за все, гуманізм соціальний і гуманізм ліберальний, що виконують функцію інновації культури. У той час релігійний гуманізм у вирішенні цих задач виконує по-своєму необхідну охоронну функцію і відноситься до першого етапу розгортання глобалізованого проекту у тій мірі, у якій він потребує свого відтворення і в нинішніх, здавалося б, абсолютно інших історичних координатах виражає цінності і устремління другого етапу реалізації глобалізованого проекту - у політико-правовій сфері. На кінець, соціальний гуманізм консолідує гуманістичну проблематику через призму задач наступного етапу глобалізації – в соціально-економічній і загальнокультурній сферах. Загальним для всіх видів гуманізму виступає направленість на

особистість як базову гуманістичну цінність та культивування геоцінностей інформаційного суспільства [9, с.344-359].

Процеси глобалізації і глокалізації – характерна риса сучасного складного і конфліктного світу. Реалізуючись на рівні держав, соціальних груп та індивідів, ці процеси стають направленими у сферу культури, соціально-економічного розвитку суспільства, суспільної свідомості. Внутрішній взаємозв'язок глобалізації і глокалізації найбільш чітко позиціонується у сфері актуальних проблем людства, від вирішення яких залежить соціальний прогрес і збереження цивілізації. У середовищі соціально-антропологічних наук концепція глобалізації виявляється найбільш популярним інструментом аналізу соціальних процесів. Поняттям «глобалізація» позначається широкий спектр подій і тенденцій: розвиток світових ідеологій, інтенсивна боротьба за встановлення світового порядку; стрибкоподібне зростання числа і впливу міжнародних організацій, послаблення суверенітету національних держав; поява і розвиток транснаціональних корпорацій; зростання міжнародної торгівлі; інтенсивні масові міграції і формування мультикультурних спільнот; створення планетарних ЗМІ та експансія західної культури у всі регіони світу тощо. Аналіз цих тенденцій свідчить, що вони набули характеру синхронних суспільних змін у XXI столітті, і це перетворення відбулося таким чином, що його можна характеризувати як соціокультурний зсув. Саме тому однією з визначальних тенденцій другої половини XX ст. слід вважати виникнення дискурсу про концептуалізацію відмінностей між старою, замкнутою у межах національної держави соціальною організацією, і новою, яка розповсюджується на групи країн чи навіть на весь світ, формуючи умови глобального інформаційного суспільства [10].

Серед сучасних соціологічних версій, яка будується на контрасті між цими двома типами суспільств, найбільш авторитетною є теорія У.Уоллерстайна та його послідовниками з середини 90-х рр. теорія світ-системи чи світ-економіки. З середини 1960-х -1970-х рр. на межі політологічної теорії міжнародних відносин і соціологічної системної теорії активно розроблялася теорія світової системи (світового суспільства). Найбільш показовими у цьому відношенні були праці Р.Мура, Дж.Неттла, Р.Робертсона, Бартона. Спочатку дискусія відбувалася навколо понять «світове», «міжнародне», «інтернаціоналізація». Термін «глобальне» був включений в обіг у середині 1960-х рр., коли В.Мур ввів поняття «глобальна соціологія», а М.Маклюен – термін «глобальне село». Власне дискурс глобалізації в соціології виникає у середині 1980-х рр., коли це поняття став популяризувати Р.Робертсон. З кінця 1980-х рр. більшість пошуків у сфері теорії змін зосереджено на новому генеральному напрямку – опрацюванні теорій глобалізації. З 1990-х рр. виходить програмний збірник статей «Глобальна культура», у якому були опубліковані роботи провідних теоретиків І.Уоллерстайна, М.Арчера, Р.Робертсона, М.Фезерстоуна, А.Аппадурі, Б.Тернера та ін. З цього часу з'являються фундаментальні монографії про глобалізацію, написані Л.Склером, Р.Робертсоном, О.Іанні, Уотерсом, А.Аппадурі, У.Беком.

Сьогодні немає загально визнаної концепції глобалізації. У різних регіонах, суспільствах, наукових дисциплінах цей термін має свій специфічний смисл. Існують різні точки зору, чи являється глобалізація феноменом декількох останніх десятиріч, чи про глобалізацію можна говорити вже тоді, коли один народ встановлював контакти з іншим народом, який знаходиться на протилежному боці Земної кулі. Часто під глобалізацією розуміють формування єдиного фінансового та інформаційного ринку, у якому відсутні будь-які межі, чи встановлення глобальної однорідності у всіх сферах. Глобалізація, згідно з Р.Робертсоном, - це процес всезростаючого впливу на соціальну дійсність окремих країн різних факторів міжнародного значення: економічних і політичних зв'язків, культурного та інформаційного обміну. Глобалізація культури – це прискорення інтеграції націй у світову систему зв'язку з розвитком сучасних транспортних засобів та економічних зв'язків, формуванням транснаціональних корпорацій і світового ринку, завдяки впливу на людей засобів масової інформації.

Найважливішою рисою постмодерністської глобалізації є формування у масштабах всього світу не просто фінансового чи інформаційного ринку, але й фінансово-інформаційного простору, в якому у все більшій мірі здійснюється не тільки комерційна, але і вся діяльність людства. Величезний і необ'ємний світ, який включає біля двох тисяч народів, перетворюється у «глобальне село». Шанс входження в глобальну економіку – це проривна і випереджаюча інновація, поєднання високої технології з дешевою робочою силою. Глобалізація, з однієї сторони, «пом'якшує» кордони між народам і державам, поєднує їх через знання, інформацію і технологію, а, з іншої, - приводить до посилення ролі індустріально-розвинутих держав, які вносять найбільший вклад у підтримання глобального світопорядку. Проте дискурс відносно наслідків глобалізації є неоднозначним у світовій соціально-антропологічній науці. З виникненням нового, більш високого рівня соціальності – глобального – система, заснована на симбіозі національної і локальної культур втратила стійкість. Це пов'язано з тим, що національна культура визначила себе через протиставлення іншим культурам, вибудовуючи систему розпізнавання «свій-чужий» в контексті конструювання простору соціальної чи інформаційної реальності [9, с.344-359].

Простір національної культури конституюється як цілісне, унікальне, самовідтворююче утворення. Глобальний рівень культури не може вибудовуватися на протиставленні, постільки відсутня можливість протиставлення. Її пафос базується на всезагальних, вселюдських цінностях, будь-то права людини, мода, музика чи будь-які інші сфери культури. На думку деяких дослідників, глобалізація культури має як позитивні, так і негативні сторони. Розширення культурних контактів у сучасному світі, спілкування і пізнання сприяє зближенню народів. Проте надзвичайне запозичення чужої культури може обернутися втратою своєї культури і самобутності, що виражається у загрозі асиміляції – абсорбції малої культури зі сторони більш

великої, розчиненні культурних особливостей національних меншин у культурі великої нації, забутті вітчизняної культури при масовій еміграції в іншу країну і отриманні там громадянства.

При цьому втрата культурної самобутності і культурне розчинення може бути повним і частковим. Відкритість кордонів для культурного впливу і розширююче культурне спілкування можуть привести, з однієї сторони, до обміну позитивним досвідом, збагаченню власної культури, підйому на більш високу ступінь розвитку, з іншої – до її культурного вичерпання за рахунок уніфікації і стандартизації, розповсюдження одноманітних культурних зразків по всьому світу. Багато вітчизняних вчених відмічають, що глобалізація уніфікує і стандартизує культурні традиції, підриває життєздатність незахідних цивілізаційних структур (Б.Єрасов); країни з ярко вираженою локальною культурою не можуть ввійти у глобальний світ (В.Федотова).

Культурна глобалізація не обов'язково приводить до гомогенізації та уніфікації культур, глобалізаційні процеси можуть і повинні приймати форму, яка відображає місцеві особливості, звичаї, традиції. Звідси поява таких понять, «локалізація», «глокалізація», які направлені на збереження і розвиток традиційних цінностей. Тому для багатьох регіонів проблема співвідношення глобалізації і локалізації, традиції та інновації має велике практичне значення. Виникла потреба у термінах, які пов'язали б ці два процеси у сучасній цивілізації: «глокальний» - співіснування глобального з локальним, всесвітніх центрів з периферією, те, що має відношення і до глобального, і до локального; поєднання всесвітнього і місцевого. Життєздатність концепції глокалізації підтверджується успіхом багатьох транснаціональних компаній, які працюють на місцевих, локальних ринках. У зв'язку з цим теоретиками сучасної політекономії був введений термін «аутсортизація», який означає оптимальну модель глобалізації, який слід застосовувати і до економічної, і до культурної сфери [9].

Аутсортизація може визначатися як процес створення більш інтегрованої взаємопов'язаної світової спільноти, що базується на балансуєчій, гармонічній системі. Аутсортизація має свою духовну основу, яка базується на устремлінні на створення блага для інших. Принципи аутсортизації, такі, як духовність, гуманність, демократичність, багатоманітність, превалювання знань і технологій над іншими видами ресурсів можуть бути раціонально використані не тільки в економічній, але і в соціально-політичній сферах. Безумовно, що форми буття культур та етносів можуть змінюватися, проте як зберегти і розвивати аксіологічні основи етнічних культур? Як, не втративши себе, свою культурну ідентичність, самобутність, знайти нішу у глобальному світі? Однозначної відповіді знайти неможливо. Проте існують шляхи і методи поступового вирішення проблеми національного позиціонування в умовах глобалізації. Один із шляхів – використання парадигми аутсортизації, здатної скоротити відстань між практичною проблемою і науковими способами її вирішення. У цьому прикладна економічність аутсортизації. В результаті вимальовуються достатньо чіткі наслідки глобалізації. У самому загальному

смислі глобалізація означає «зтиснення» соціального світу і, в той же час, швидке зростання усвідомлення світом «розширення» самого себе. Сучасна ситуація створює умови, при яких цивілізації, регіони, нації-держави, корінні народи конструюють свою історію та ідентичність.

Висновки

Глобалізація укріпила і застала по-новому осмислити націю-державу як провідного актора на світовій сцені, контролюючого свою територію і природні ресурси. Тому захист місцевих національних традицій і особливостей є глобальним феноменом. Тому один із аспектів глобалізації пов'язаний з руйнацією традиційного розуміння як політики, так і освіти в умовах а інформатизації [10, с.192-200]. Цьому сприяють лінії комунікації, масовий туризм і велика міграція. Це стосується і понять політичної громадськості, яка до недавнього часу спиралася на національну мову і локальні стереотипи, що вбирає у себе різноманітну інформацію через посередництво сучасних комунікаційних технологій (Інтернет, інші засоби зв'язку).

Список використаних джерел

1. Вашкевич В. М. *Історична еволюція наукової картини світу [Текст]* / В. М. Вашкевич // *Гілея : науковий вісник: зб. наук. праць.* – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2016. – Вип.109. – С.133–139.
2. Власов В. І. *Генеза поняття «економічна глобалізація» [Текст]* / В. І. Власов // *Гілея : науковий вісник : зб. наукових праць / гол. ред.. проф. В. М. Вашкевич.* – К. : «Видавництво «Гілея», 2017. – Вип.116 (1) . С.189-194.
3. Воронкова В. Г. *Філософія глобалізації: соціоантропологічні, соціоекономічні та соціокультурні виміри: монографія [Текст]* / В. Г. Воронкова. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2010. – 272 с.
4. Лазаревич А. А. *Становление информационного общества: коммуникационно-эпистемологические и культурно-цивилизационные основания [Текст]: монография* / А. А. Лазаревич; науч. ред. И. Я. Леваш. – Минск: Беларуская навука, 2015. – 537 с.
5. Максименюк М. Ю., Нікітенко В. О. *Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / М. Ю. Максименюк, В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016.- випуск №66 - С. 266-278.*
6. Максименюк М. Ю. *Формування концепції маркетингу соціальних послуг в умовах інформатизації, інтелектуалізації та інтернет-економіки / М. Ю. Максименюк // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. – випуск № 67. -С.183-192.*
7. Мельник В. В. *Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку [Текст]* / В. В. Мельник // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип.49. – С.122–134.*
8. Nikitenko Vitalina. *Cultural and social competence creation in the process of English language study: information society aspect / V. Nikitenko // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип.67. – С.251–257.*
9. Соснін О. В., Воронкова В. Г. *Інформаційне суспільство як виклик глобалізації [Текст]* / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова // *Час вибору: виклики інформаційної епохи:*

[колективна монографія] / за заг. ред. О. А. Івакіна, Д. В. Яковлева. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2016. – С.344–359.

10. Кивлюк О.П. Глобалізація та інформатизація освіти в предметному полі філософії освіти / О.П.Кивлюк // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2014. – випуск №57. - С.192-200.

REFERENCES

1. Vashkevych V. M. *Istorychna evolvucija naukovoi' kartyny svitu [Tekst]* / V. M. Vashkevych // *Gileja : naukovyj visnyk: zb. nauk.prac'*. – K.: Vyd-vo UAN TOV «NVP» «VIR», 2016. – Vyp.109. – S.133–139.

2. Vlasov V. *Human concept of "economic globalization" [Tekst]* / V. Vlasov / *Gileja: naukovyj visnyk: zb. nauk.prac'*. – K.: Vyd-vo UAN TOV «NVP» «VIR», 2017. – Vyp.116 (1). – S. 189-194.

3. Voronkova V. G. *Filosofija globalizacii': socioantropologichni, socioekonomichni ta sociokul'turni vymiry: monografija [Tekst]* / V. G. Voronkova. – Zaporizhzhja: Vyd-vo ZDIA, 2010. – 272 s.

4. Lazarevich A. A. *Stanovlenie informacionnogo obshhestva: kommunikacionno-jepistemologicheskie i kul'turno-civilizacionnye osnovanija [Tekst] : monografija* / A. A. Lazarevich; *nauch. red. I. Ja. Levjash.* – Minsk: Belaruskaja navuka, 2015. – 537 s.

. Maksimenûk M. Yu., Nikitenko V. O. *Informational and communicative society as a kind of complex social systems and interaction* / M. Yu. Maksimenûk, V. O. Nikitenko // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.]* – Zaporizhzhya: publishing ZDIA, 2016. - Issue 66. - Pp. 266-278.

6. Maksimenûk M.Yu. *Forming marketing concepts of social services in terms of informatization, intellectualization and Internet economy* / M.Yu. Maksimenûk // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.]* – Zaporizhzhya : publishing ZDIA, 2016. – Issue 67. - Pp. 183-192.

7. Mel'nyk V. V. *Formuvannja koncepcii' informacijnogo menedzhmentu: sutnist', zadachi, osnovni naprjamy rozvytku [Tekst]* / V. V. Mel'nyk // *Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': [zb. nauk. pr.]*. – Zaporizhzhja : Vyd-vo ZDIA, 2012. – Vyp.49. – Pp.122–134.

8. Nikitenko Vitalina. *Cultural and social competence creation in the process of English language study: information society aspect [Tekst]* / V. Nikitenko // *Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': [zb. nauk. pr.]*. – Zaporizhzhja : Vyd-vo ZDIA, 2016. – Vyp.67. – Pp .251–257.

9. Sosnin O. V., Voronkova V. G. *Informacijne suspil'stvo jak vyklyk globalizacii' [Tekst]* / O. V. Sosnin, V. G. Voronkova // *Chas vyboru: vyklyky informacijnoi' epohy: [kolektyvna monografija]* / za zag. red. O. A. Ivakina, D. V. Jakovleva. – Odеса : Vydavnychyj dim «Gel'vetyka», 2016. – Pp. 344–359.

10. Kyvliuk O. P. *Globalization and Informatization of education in the subject field of the philosophy of education* / O. P. Kyvliuk // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.]* – Zaporizhzhya : publishing ZDIA, 2014. – Issue 57. - Pp. 192-200.

Максименюк М. Ю. – кандидат философских наук, доцент кафедры менеджмента организаций и управления проектами, Запорожская государственная инженерная академия (Запорожье, Украина) E-mail: marina.maximenuk@mail.com

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ РАЗВИТТЯ ІНФОРМАЦІОННОГО ОБЩЕСТВА В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: МЕТОДОЛОГІЯ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ДИСКУРСА

В статье рассматривается развитие информационного общества в условиях глобализации и методологии постмодернистского дискурса. Проанализировано, что представляет собой постмодернистская цивилизация, в контексте которой развивается информационное общество. Выявлены сущность постмодернистского развития информационного общества в условиях глобализации и проанализированы современные проблемы информационного общества в условиях постмодернистского дискурса. Методология исследования – методология нелинейного развития, которая представлена постмодернистским дискурсом. Научная новизна проблемы – в осуществлении анализа информационного общества в измерениях нелинейного развития цивилизации. Вывод: увеличение процессов нелинейной динамики развития современного общества обусловлено экономикой, развитием информации, безопасностью (экология, ядерная энергетика, атомное оружие), развитием, хотя и часто фрагментарным, разорванным, амбивалентным.

Ключевые слова: *концептуализация, информационное общество, глобализация, нелинейное развитие, постмодернистский дискурс, постмодернистское развитие, методология постмодернистского дискурса.*

MAKSIMENYUK, MARINA - *PhD in Philosophy, Associate Professor of the Department of Management of Organizations and project management, Zaporizhzhya State Engineering Academy (Zaporizhzhya, Ukraine) E-mail: marina.maximenuk@mail.com*

CONCEPTUALIZATION OF INFORMATION SOCIETY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF POSTMODERN METHODOLOGY

The development of the information society in the context of globalization and methodology of postmodern discourse is analyzed in the article. The essence of postmodern civilization, which is developing in the context of the information society is analyzed. The essence of postmodern information society in the context of globalization and analyzes of the current problems of the information society in postmodern discourse are detected. Research Methodology is the methodology of nonlinear development, which is represented by a postmodern discourse. Scientific novelty of the problem is the analysis of the information society in nonlinear measurement of civilization, determined by postmodernist global history. Conclusion: the growth process of nonlinear dynamics of modern world is acting due to the economy, the development of information security (environmental, nuclear power, nuclear instrument).

Keywords: *conceptualization, information society, globalization, development of linear, postmodern discourse, postmodern development methodology of postmodern discourse.*

*Рекомендовано до публікації д-р філос.наук, проф. Пунченко О. П.
Дата надходження рукопису 08. 01.2017*